

Skýrsla nr. 63
27. janúar 2021

H₂S loftgæðamælingar í Norðlingaholti, Hveragerði, Lækjarbotnum og Lambhaga

Skýrsla um mælingar fyrir janúar til og með desember árið 2020
Unnið fyrir Orku náttúrunnar

Höfundur:
Andrés Þórarinnsson
Verkfræðistofan Vista

Skráningarblað

Skýrsla nr. 63	Útgáfudagur 27. janúar 2021	Útgáfustaður Reykjavík
Heiti skýrslu H₂S loftgæðamælingar í Norðlingaholti, Hveragerði, Lækjarbotnum og Lambhaga. Skýrsla um mælingar fyrir janúar til og með desember árið 2020. Unnið fyrir Orku náttúrunnar.		
Upplag	Fjöldi síðna 20	Dreifing ON
Höfundur Andrés Þórarinnsson, Verkfræðistofan Vista		Verknúmer 00132941
Unnið fyrir Orka náttúrunnar (ON)		Samvinnuaðilar NMÍ, Medor, ON
Útdráttur Styrkur H₂S ársins 2020 í loftgæðamælistöðvum í Norðlingaholti, Hveragerði, Lækjarbotnum og Lambhaga mældist undir reglugerðarmörkum.		
Efnisorð Styrkur H₂S. Umhverfismörk. Tilkynningarmörk. Reglugerðarákvæði.		Yfirfarið

Efnisyfirlit

1. Reglugerðarákvæði.
2. Staðsetning loftgæðamælistöðva.
3. Niðurstaða mælinga á styrk H₂S í andrúmslofti í loftgæðamælistöðinni Norðlingaholt fyrir 1. - 4. ársfjórðung 2020.
4. Niðurstaða mælinga á styrk H₂S í andrúmslofti í loftgæðamælistöðinni Hveragerði fyrir 1. - 4. ársfjórðung 2020.
5. Niðurstaða mælinga á styrk H₂S í andrúmslofti í loftgæðamælistöðinni Lækjarbotnar fyrir 1. - 4. ársfjórðung 2020.
6. Niðurstaða mælinga á styrk H₂S í andrúmslofti í loftgæðamælistöðinni Lambhagi fyrir 1. - 4. ársfjórðung 2020.
7. Um leiðréttingu mæligagna.
8. Skýringar NMÍ með leiðréttum mæligögnum.
9. Um kvörðun mælitækja.

1. Reglugerðarákvæði

Skv. reglugerð 514/2010 með breytingu í reglugerð 715/2014 eru gerðar eftirfarandi kröfur varðandi styrk H₂S í andrúmslofti:

Umhverfismörk

- a) Styrkur hlaupandi 24 klst meðaltala má fara yfir styrkinn 50 µg/m³ mest 3 sinnum á ári.
- b) Ársmeðaltal má hæst vera 5 µg/m³.

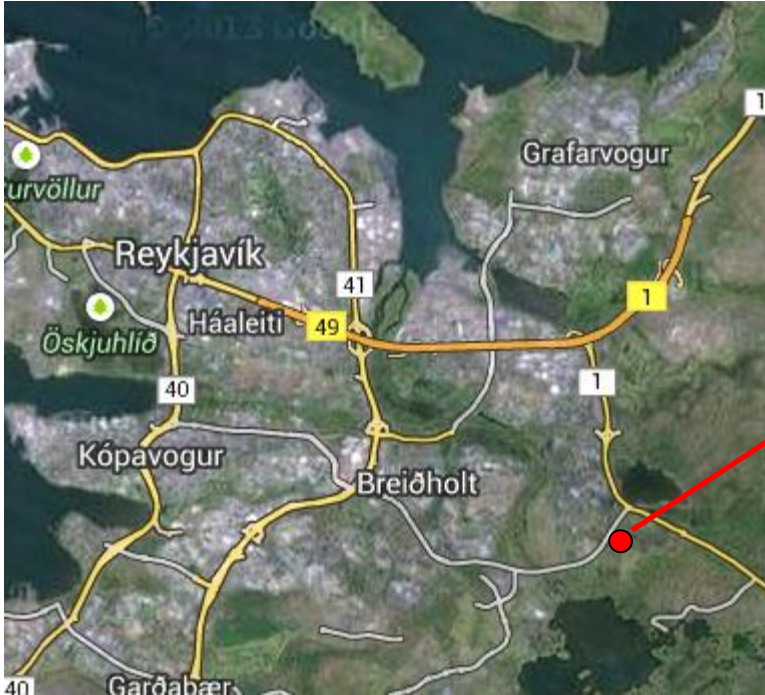
Tilkynningarmörk

- c) Tilkynna skal ef styrkur mælist yfir 150 µg/m³ í 3 klst samfelld.

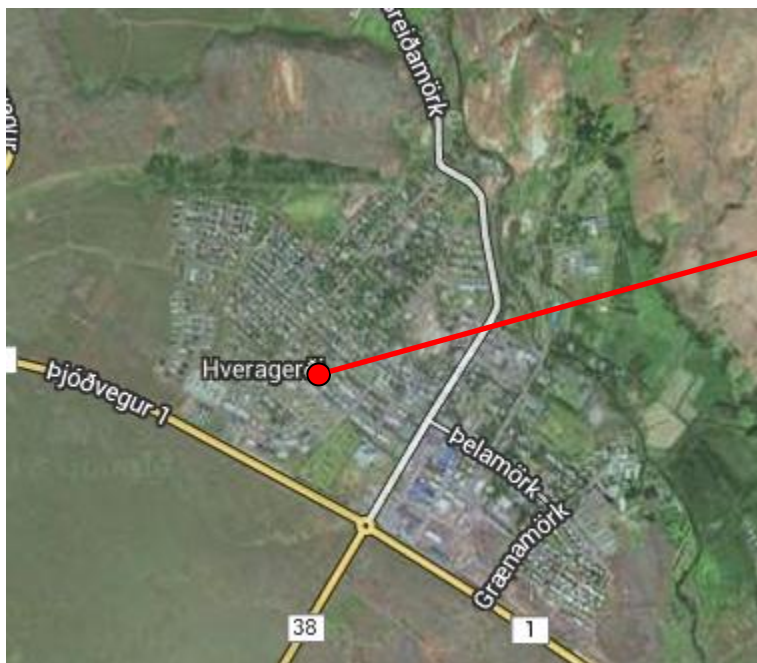
2. Staðsetning loftgæðamælistöðva

ON rekur fjórar loftgæðamælistöðvar, þar af þrjár við þéttbýli og eina í dreifbýli, sem allar mæla styrk brennisteinsvetnis (H₂S) í andrúmslofti. Þessar stöðvar eru Norðlingaholt, Hveragerði, Lækjarbotnar og Lambhagi, sjá staðsetningar á kortum hér fyrir neðan:

H₂S mælistöðin
Norðlingaholt
við Norðlingabraut 1.

Mynd 1: Staðsetning
loftgæðamælistöðvarinnar
Norðlingaholts við
Norðlingabraut 1. Norður er upp.

H₂S mælistöðin
Hveragerði
við Finnörk 1a.

Mynd 2: Staðsetning
loftgæðamælistöðvarinnar
Hveragerði við Finnörk 1a.
Norður er upp.

ON rekur loftgæðamælistöðina Lækjarbotnar við Waldorfsskólann í Lækjarbotnum sem mælir styrk brennisteinsvetnis (H₂S) í andrúmslofti, sjá staðsetningu á korti hér fyrir neðan:

Mynd 3: Staðsetning loftgæðamælistöðvarinnar Lækjarbotnar við Waldorfsskólann. Norður er upp.

Loftgæðamælistöðvarnar þrjár sem nefndar eru hér að framan eru allar með sams konar mælíbúnaði, þ.e. Thermo 450i mælitæki sem mæla styrk H₂S í andrúmslofti í einingunni µg/m³.

ON rekur einnig loftgæðamælistöðina Lambhaga við Lambhagaveg í Reykjavík. Þessi stöð var tekin í notkun 24. janúar 2019. Loftgæðamælitæki stöðvar var keypt nýtt og er af gerðinni Airpointer sem mælir styrk H₂S í andrúmslofti í einingunni ppb sem er breytt í $\mu\text{g}/\text{m}^3$ í eftirvinnslu. Loftgæðamælitækið var sett upp í mæligerði sem er austan við gróðrarstöðina Lambhaga við Lambhagaveg í Úlfarsárdal, sjá staðsetningu á korti hér fyrir neðan:

H₂S mælistöðin
Lambhagi
v/ Lambhagaveg.

Mynd 4: Staðsetning loftgæðamælistöðvarinnar Lambhaga við Lambhagaveg. Norður er upp.

Um H₂S mælingar:

Mælingar á styrk H₂S í einingunum $\mu\text{g}/\text{m}^3$ eða ppb eins og hann mælist í loftgæðamælitækjunum eru skráðar á 10 mínútna fresti og breytt eftir á í meðalstyrk á klukkustund sem er að jafnaði hentug tímæining til allra útreikninga á styrk H₂S í andrúmslofti skv. reglugerð 514/2010 með breytingu í reglugerð 715/2014 um styrk brennisteinsvetnis í andrúmslofti. Mælingum sem gerðar eru í einingunni ppb er breytt í eininguna $\mu\text{g}/\text{m}^3$ í eftirvinnslu þannig:

Mæling í einingunni $\mu\text{g}/\text{m}^3$ = mæling í einingunni ppb x 1,417. Dæmi: 1 ppb = 1,417 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Hlaupandi 24 stunda meðaltalsmæling á styrk H₂S er reiknuð hverju sinni sem meðaltal núverandi klukkustundarmælingar og 23 klukkustundamælinga næst á undan.

3. Niðurstaða mælinga á styrk H₂S í andrúmslofti í loftgæðamælistöðinni Norðlingaholt fyrir 1. - 4. ársfjórðung ársins 2020

Eftirfarandi tafla sýnir niðurstöðu mælinga á styrk H₂S í andrúmslofti eins og hann mældist í loftgæðamælistöðinni Norðlingaholt við Norðlingabraut 1, Reykjavík:

Mælistöð: Norðlingaholt		Fjöldi mælingadaga:		324
Tímabil: Janúar til og með desember árið 2020			Fj. klst mælinga:	7778
Samantekt	H ₂ S	Hlaupandi 24		
	Styrkur	stunda meðaltal		
	µg/m ³ /klst	µg/m ³		
Meðaltal	2,7	2,4		
Hámark	140	64		
Lágmark	-3	-1		
Sundurliðun eftir ársfjórðungum	H ₂ S Styrkur	Umhverfismörk: Hlaupandi 24 klst meðaltal H ₂ S yfir 50µg/m ³	Tilkynningarmörk: H ₂ S >150µg/m ³ í 3 klst samfellt	Hlutfall mælinga af tímabili
	µg/m ³ /klst	Fjöldi skipta	Fjöldi skipta	%
Jan, feb, mars	3,5	0	0	100,0%
Apr, maí, jún	1,4	0	0	99,6%
Júlí, ágúst, sept	1,8	0	0	54,9%
Okt, nóv, des	3,9	1	0	99,9%
				88,5%

Verkfræðistofan Vista

Tafla 1 - Niðurstaða H₂S mælinga í loftgæðamælistöðinni Norðlingaholti.

Ársmeðaltal H₂S mældist 2,7 µg/m³.

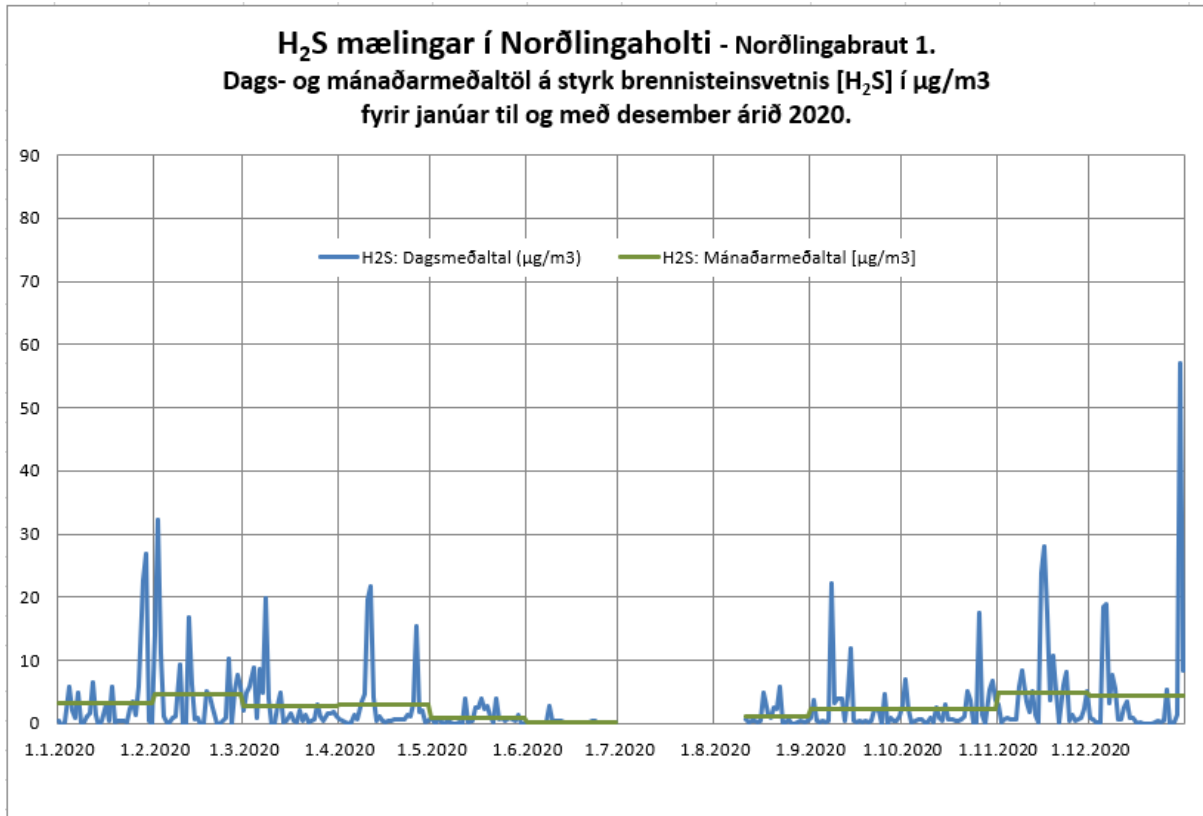
Spurningar:

- a) Hefur hlaupandi 24 klst meðaltal farið yfir 50µg/m³ oftar en 3 sinnum? Nei
- b) Er ársmeðaltal ársins 2020 yfir 5 µg/m³? Nei
- c) Hversu oft hefur styrkur H₂S mælst yfir 150µg/m³ í 3 klst samfellt? Aldrei

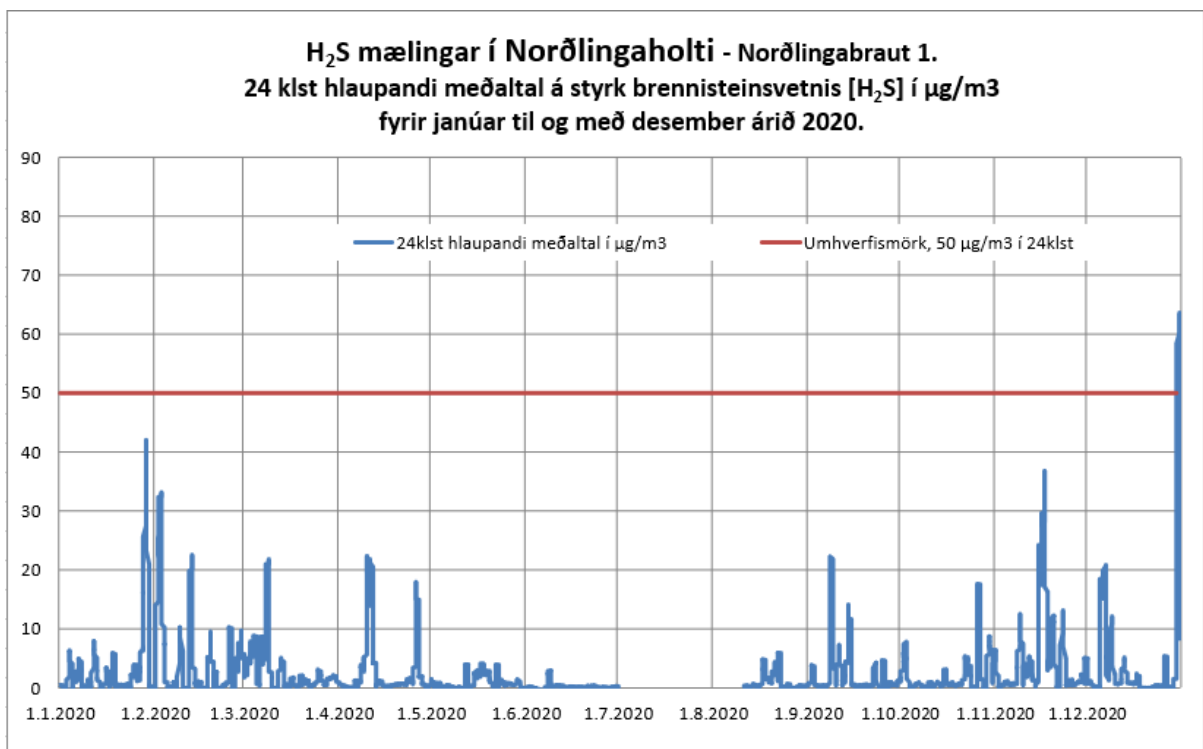
Niðurstaða:

Mælingar sýna styrk H₂S sem er innan marka sem reglugerð 514/2010 með breytingu í reglugerð 715/2014 setur, sjá um reglugerðarákvæði í lið 1) hér að framan.

Til minnis: Á tímabilinu hætti loftdæla loftgæðamælitækisins að dæla lofti í gegnum mælitækið. Skipt var um dæluþöðku í loftdælunni. Af þessum sökum hafa verið fjarlægðir mælingar þá daga tímabilsins sem loftdælan dældi ekki, þ.e. dagana 1/7 - 11/8, alls 41 dagar.

Línurit 1: Dags- og mánaðarmeðaltöl á styrk H₂S í loftgæðamælistöðinni Norðlingaholt.

Línurit 2: 24 klst hlaupandi meðaltal á styrk H₂S í loftgæðamælistöðinni Norðlingaholt.

H₂S mælingar í Norðlingaholti - Norðlingabraut 1					
Styrkur brennisteinsvetnis árið 2020 - 30 hæstu klst. meðaltöl					
Styrkur [µg/m ³]	Tími	Styrkur [µg/m ³]	Tími	Styrkur [µg/m ³]	Tími
140	30.12.2020 12:00	95	16.11.2020 17:00	77	30.12.2020 09:00
125	6.12.2020 14:00	94	30.12.2020 14:00	75	30.12.2020 07:00
125	10.4.2020 04:00	93	2.2.2020 06:00	75	8.3.2020 19:00
123	26.4.2020 05:00	91	11.4.2020 09:00	72	13.2.2020 00:00
122	30.12.2020 11:00	91	10.4.2020 06:00	71	5.12.2020 15:00
114	26.4.2020 04:00	85	29.1.2020 00:00	70	30.12.2020 18:00
113	30.12.2020 21:00	84	15.11.2020 10:00	69	30.12.2020 22:00
109	30.12.2020 13:00	82	11.4.2020 06:00	68	16.11.2020 18:00
103	8.9.2020 06:00	80	8.3.2020 20:00	68	6.12.2020 12:00
103	30.12.2020 10:00	80	30.12.2020 16:00	68	30.12.2020 17:00

Tafla 1a: Styrkur brennisteinsvetnis eins og hann mældist í loftgæðamælistöðinni Norðlingaholti: 30 hæstu klukkustundarmeðaltöl ársins 2020.

4. Niðurstaða mælinga á styrk H₂S í andrúmslofti í loftgæðamælistöðinni Hveragerði fyrir 1. - 4. ársfjórðung ársins 2020

Eftirfarandi tafla sýnir niðurstöðu mælinga á styrk H₂S í andrúmslofti eins og hann mældist í loftgæðamælistöðinni Hveragerði við Finnmörk 1a í Hveragerði:

Mælistöð: Hveragerði		Fjöldi mælingadaga:		350		
Tímabil: Janúar til og með desember árið 2020			Fj. klst mælinga:		8391	
Samantekt	H ₂ S	Hlaupandi 24				
	Styrkur	stunda meðaltal				
	µg/m ³ /klst	µg/m ³				
Meðaltal	4,3	4,1				
Hámark	227	52				
Lágmark	-1	-1				
Sundurliðun	H ₂ S	Umhverfismörk:	Tilkynningarmörk:	Hlutfall		
eftir	Styrkur	Hlaupandi 24 klst	H ₂ S >150µg/m ³	mælinga af		
ársfjórðungum		meðaltal H ₂ S	í 3 klst samfelld	tímabili		
	Meðaltal	yfir 50µg/m ³				
	µg/m ³ /klst	Fjöldi skipta	Fjöldi skipta	%		
Jan, feb, mars	3,9	0	0	100,0%		
Apr, maí, jún	2,7	0	0	99,8%		
Júlí, ágúst, sept	4,3	0	0	82,6%		
Okt, nóv, des	6,5	1	0	99,8%		
				95,5%		
				Verkfræðistofan Vista		

Tafla 2 - Niðurstaða H₂S mælinga í loftgæðamælistöðinni Hveragerði.

Ársmeðaltal H₂S mældist 4,3 µg/m³.

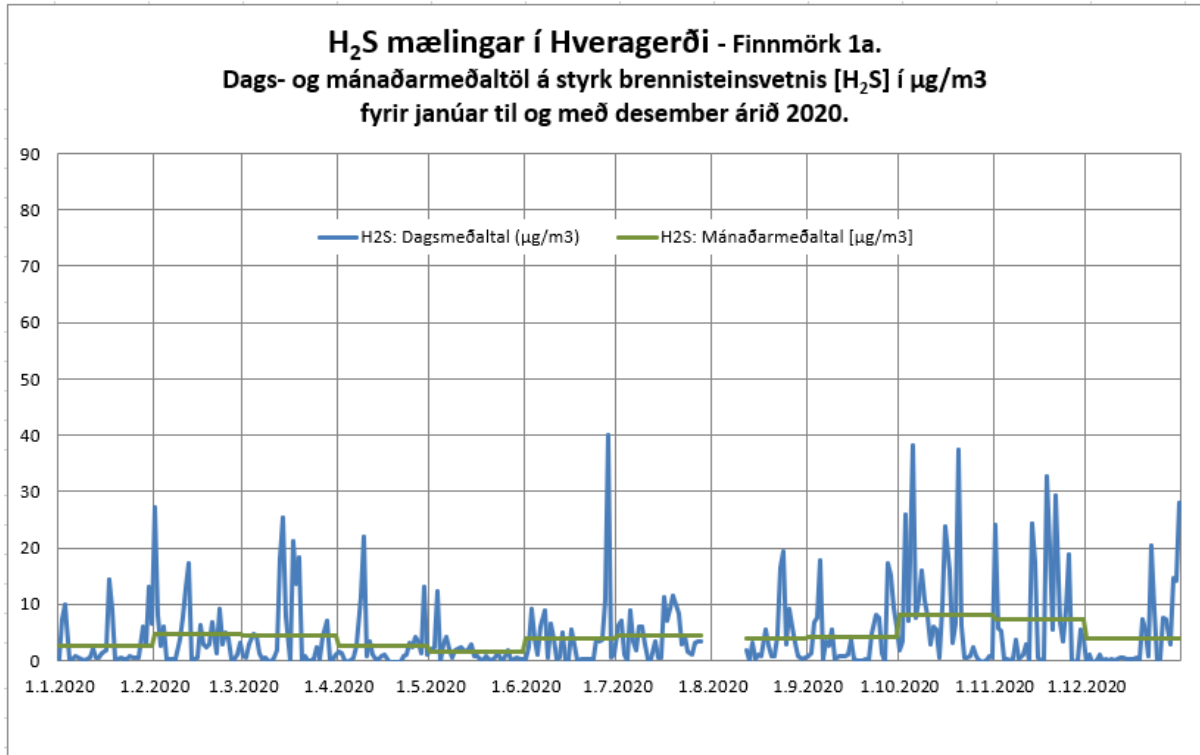
Spurningar:

- a) Hefur hlaupandi 24 klst meðaltal farið yfir 50µg/m³ oftar en 3 sinnum? Nei
- b) Er ársmeðaltal ársins 2020 yfir 5 µg/m³? Nei
- c) Hversu oft hefur styrkur H₂S mælst yfir 150µg/m³ í 3 klst samfelld? Aldrei

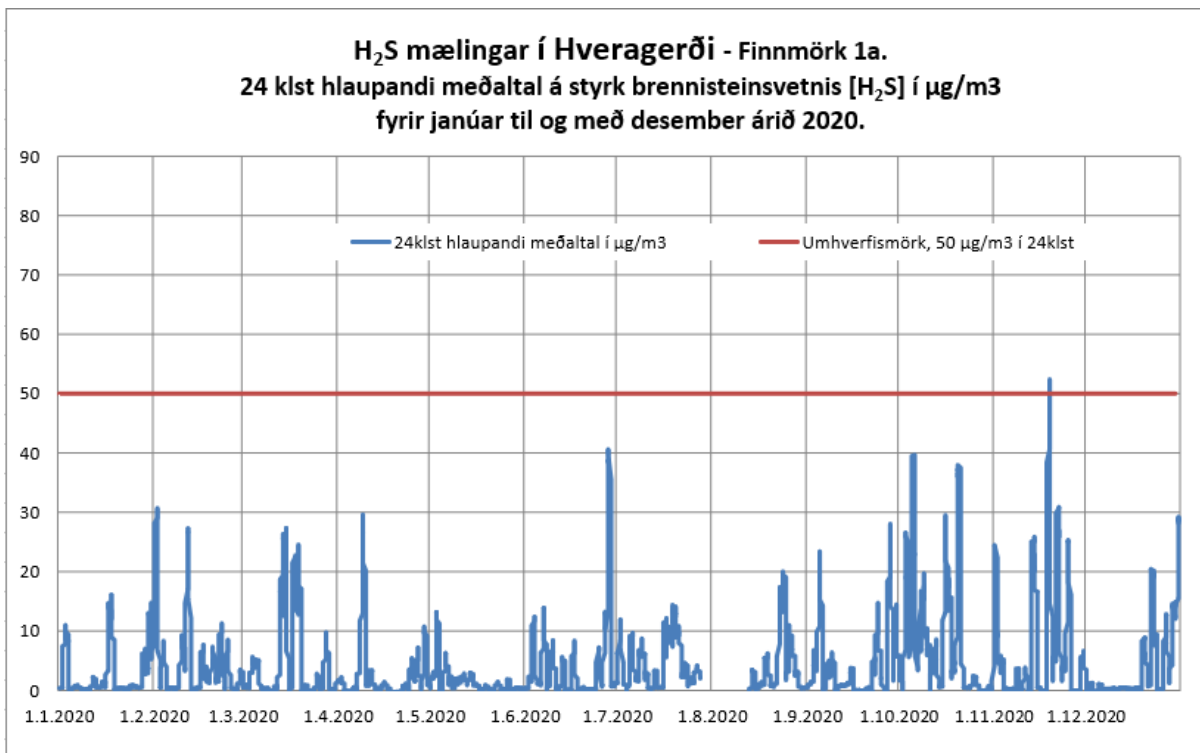
Niðurstaða:

Mælingar sýna styrk H₂S sem er innan marka sem reglugerð 514/2010 með breytingu í reglugerð 715/2014 setur, sjá um reglugerðarákvæði í lið 1) hér að framan.

Til minnis: Á tímabilinu hætti loftdæla loftgæðamælitækisins að dæla lofti í gegnum mælitækið. Skipt var um loftdæluna sjálfa. Af þessum sökum hafa verið fjarlægðir mælingar þá daga tímabilsins sem loftdælan dældi ekki, þ.e. dagana 28/7 - 13/8, alls 16 dagar.

Línurit 3: Dags- og mánaðarmeðaltöl á styrk H₂S í loftgæðamælistöðinni Hveragerði.

Línurit 4: 24 klst hlaupandi meðaltal á styrk H₂S í loftgæðamælistöðinni Hveragerði.

H2S mælingar í Hveragerði - Finnörk 1a.					
Styrkur brennisteinsvetnis árið 2020 - 30 hæstu klst. meðaltöl.					
Styrkur [µg/m ³]	Tími	Styrkur [µg/m ³]	Tími	Styrkur [µg/m ³]	Tími
227	28.6.2020 02:00	102	28.6.2020 01:00	84	1.2.2020 12:00
149	5.10.2020 03:00	100	16.10.2020 03:00	83	21.11.2020 20:00
138	28.6.2020 08:00	95	18.11.2020 20:00	83	5.10.2020 22:00
138	5.9.2020 06:00	94	20.10.2020 02:00	83	9.4.2020 02:00
134	19.11.2020 00:00	92	27.9.2020 12:00	82	16.10.2020 04:00
127	20.10.2020 03:00	91	18.11.2020 19:00	81	28.6.2020 06:00
120	18.11.2020 18:00	90	23.9.2020 21:00	79	13.11.2020 09:00
111	29.9.2020 22:00	90	3.5.2020 03:00	78	21.11.2020 21:00
107	13.11.2020 08:00	87	1.2.2020 13:00	78	28.6.2020 05:00
104	15.10.2020 23:00	86	18.11.2020 15:00	78	12.2.2020 01:00

Tafla 2a: Styrkur brennisteinsvetnis eins og hann mældist í loftgæðamælistöðinni Hveragerði: 30 hæstu klukkustundarmeðaltöl ársins 2020.

5. Niðurstaða mælinga á styrk H₂S í andrúmslofti í loftgæðamælistöðinni Lækjarbotnar fyrir 1. - 4. ársfjórðung ársins 2020

Eftirfarandi tafla sýnir niðurstöðu mælinga á styrk H₂S í andrúmslofti eins og hann mældist í loftgæðamælistöðinni Lækjarbotnar við Waldorfsskóla í Lækjarbotnum:

Mælistöð: Lækjarbotnar		Fjöldi mælingadaga:		366		
Tímabil: Janúar til og með desember árið 2020			Fj. klst mælinga:		8776	
Samantekt	H ₂ S Styrkur	Hlaupandi 24 stunda meðaltal				
	µg/m ³ /klst	µg/m ³				
Meðaltal	2,4	2,4				
Hámark	107	30				
Lágmark	-1	-1				
Sundurliðun eftir ársfjórðungum	H ₂ S Styrkur	Umhverfismörk: Hlaupandi 24 klst meðaltal H ₂ S yfir 50µg/m ³	Tilkynningarmörk: H ₂ S >150µg/m ³ í 3 klst samfelld	Hlutfall mælinga af tímabili		
	Meðaltal	Fjöldi skipta	Fjöldi skipta	%		
	µg/m ³ /klst					
Jan, feb, mars	3,7	0	0	100,0%		
Apr, maí, jún	1,8	0	0	99,8%		
Júlí, ágúst, sept	1,4	0	0	100,0%		
Okt, nóv, des	2,6	0	0	99,9%		
				99,9%		

Verkfræðistofan Vista

Tafla 3 - Niðurstaða H₂S mælinga í loftgæðamælistöðinni Lækjarbotnar.

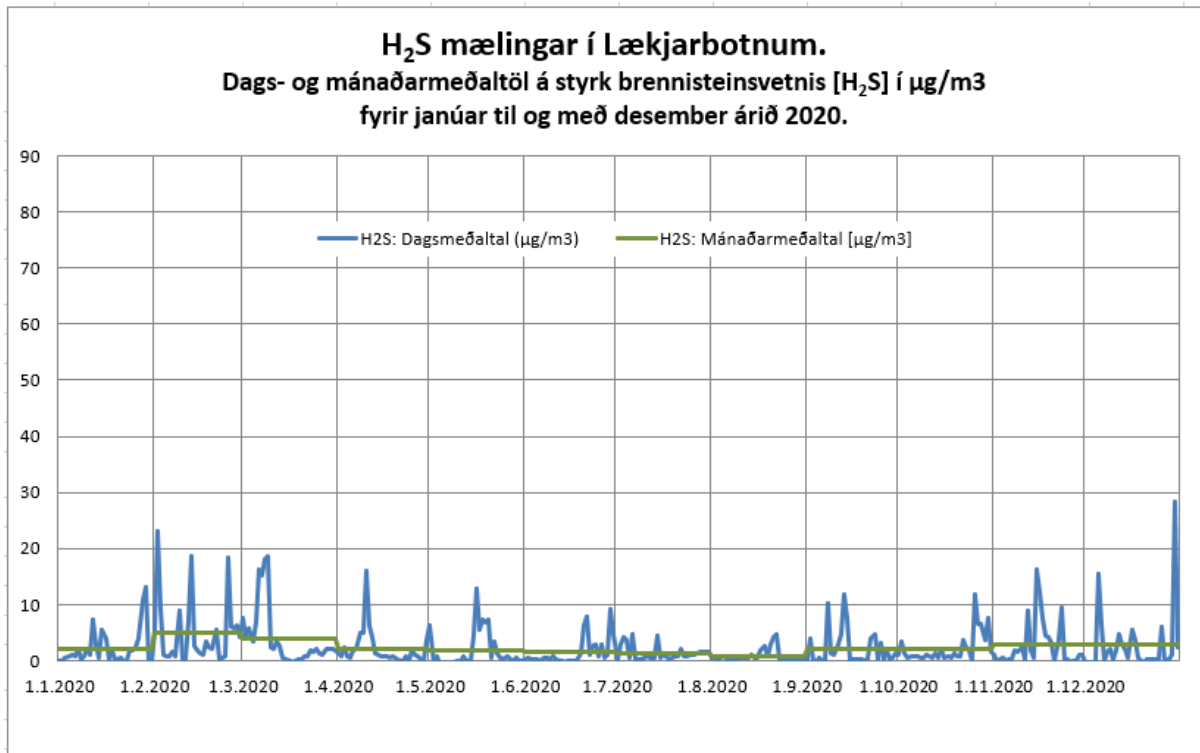
Ársmeðaltal H₂S mældist 2,4 µg/m³.

Spurningar:

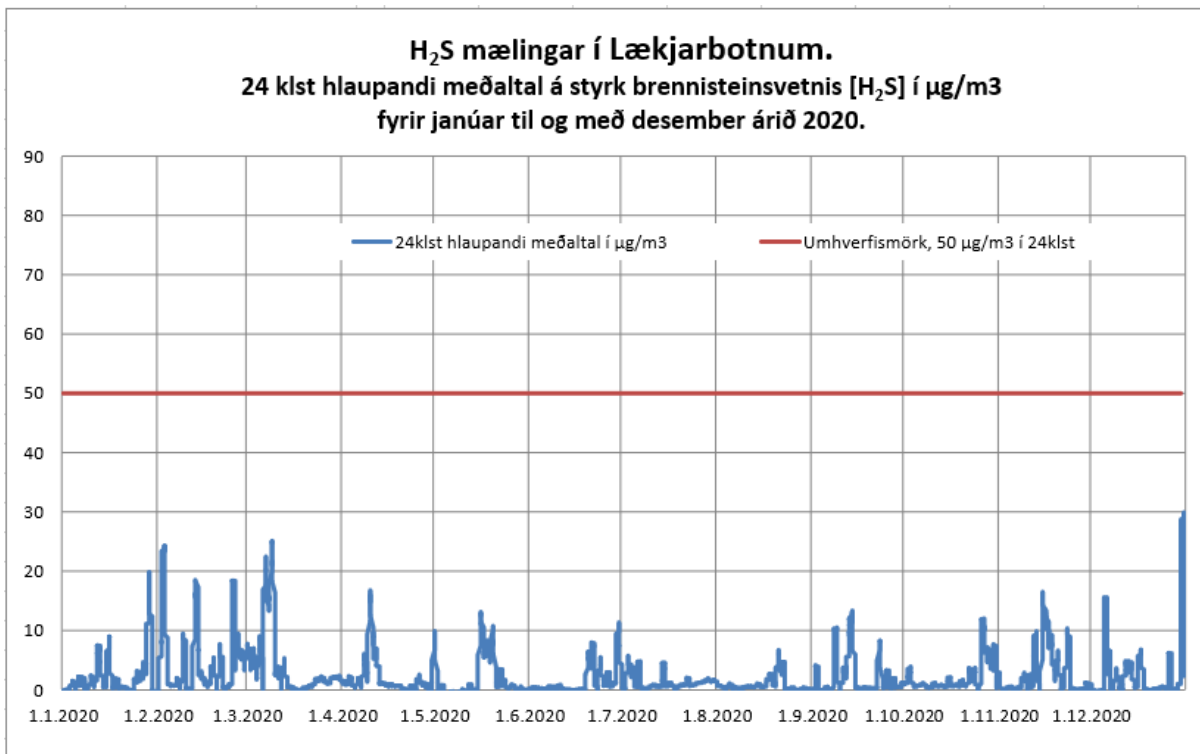
- a) Hefur hlaupandi 24 klst meðaltal farið yfir 50µg/m³ oftár en 3 sinnum? Nei
- b) Er ársmeðaltal ársins 2020 yfir 5 µg/m³? Nei
- c) Hversu oft hefur styrkur H₂S mælst yfir 150µg/m³ í 3 klst samfelld? Aldrei

Niðurstaða:

Mælingar sýna styrk H₂S sem er innan marka sem reglugerð 514/2010 með breytingu í reglugerð 715/2014 setur, sjá um reglugerðarákvæði í lið 1) hér að framan.

Línurit 5: Dags- og mánaðarmeðaltöl á styrk H₂S í loftgæðamælistöðinni Lækjarbotnar.

Línurit 6: 24 klst hlaupandi meðaltal á styrk H₂S í loftgæðamælistöðinni Lækjarbotnar.

H₂S mælingar í Lækjarbotnum við Waldorfskóla					
Styrkur brennisteinsvetnis árið 2020 - 30 hæstu klst. meðaltöl					
Styrkur [µg/m ³]	Tími	Styrkur [µg/m ³]	Tími	Styrkur [µg/m ³]	Tími
107	10.4.2020 00:00	56	10.4.2020 01:00	52	29.1.2020 12:00
91	30.12.2020 11:00	55	20.5.2020 01:00	51	25.2.2020 14:00
79	30.12.2020 09:00	55	9.3.2020 03:00	51	30.12.2020 20:00
68	10.4.2020 23:00	54	2.2.2020 19:00	51	5.12.2020 08:00
66	5.12.2020 15:00	54	23.11.2020 05:00	48	8.9.2020 10:00
62	6.3.2020 15:00	53	5.12.2020 07:00	48	2.2.2020 15:00
61	2.2.2020 18:00	53	22.9.2020 23:00	48	15.11.2020 01:00
60	15.11.2020 00:00	52	9.4.2020 23:00	46	9.3.2020 01:00
57	30.12.2020 07:00	52	29.1.2020 10:00	46	6.3.2020 16:00
56	25.2.2020 12:00	52	29.1.2020 11:00	45	30.12.2020 10:00

Tafla 3a: Styrkur brennisteinsvetnis eins og hann mældist í loftgæðamælistöðinni Lækjarbotnar: 30 hæstu klukkustundarmeðaltöl ársins 2020.

6. Niðurstaða mælinga á styrk H₂S í andrúmslofti í loftgæðamælistöðinni Lambhagi fyrir 1. - 4. ársfjórðung ársins 2020

Eftirfarandi tafla sýnir niðurstöðu mælinga á styrk H₂S í andrúmslofti eins og hann mældist í loftgæðamælistöðinni Lambhagi í Úlfarsárdal, Reykjavík:

Mælistöð: Lambhagi		Fjöldi mælingadaga:		365		
Tímabil: Janúar til og með desember árið 2020			Fj. klst mælinga:		8766	
Samantekt	H ₂ S	Hlaupandi 24				
	Styrkur	stunda meðaltal				
	µg/m ³ /klst	µg/m ³				
Meðaltal	2,0	2,0				
Hámark	105	27				
Lágmark	-1	0				
Sundurliðun eftir ársfjórðungum	H ₂ S Styrkur	Umhverfismörk: Hlaupandi 24 klst meðaltal H ₂ S yfir 50µg/m ³	Tilkynningarmörk: H ₂ S >150µg/m ³ í 3 klst samfelld	Hlutfall mælinga af tímabili		
	Meðaltal	Fjöldi skipta	Fjöldi skipta	%		
	µg/m ³ /klst					
Jan, feb, mars	2,4	0	0	99,9%		
Apr, maí, jún	1,6	0	0	99,7%		
Júlí, ágúst, sept	1,2	0	0	99,8%		
Okt, nóv, des	2,7	0	0	99,8%		
				99,8%		

Verkfræðistofan Vista

Tafla 4 - Niðurstaða H₂S mælinga í loftgæðamælistöðinni Lambhaga.

Ársmeðaltal H₂S mældist 2,0 µg/m³.

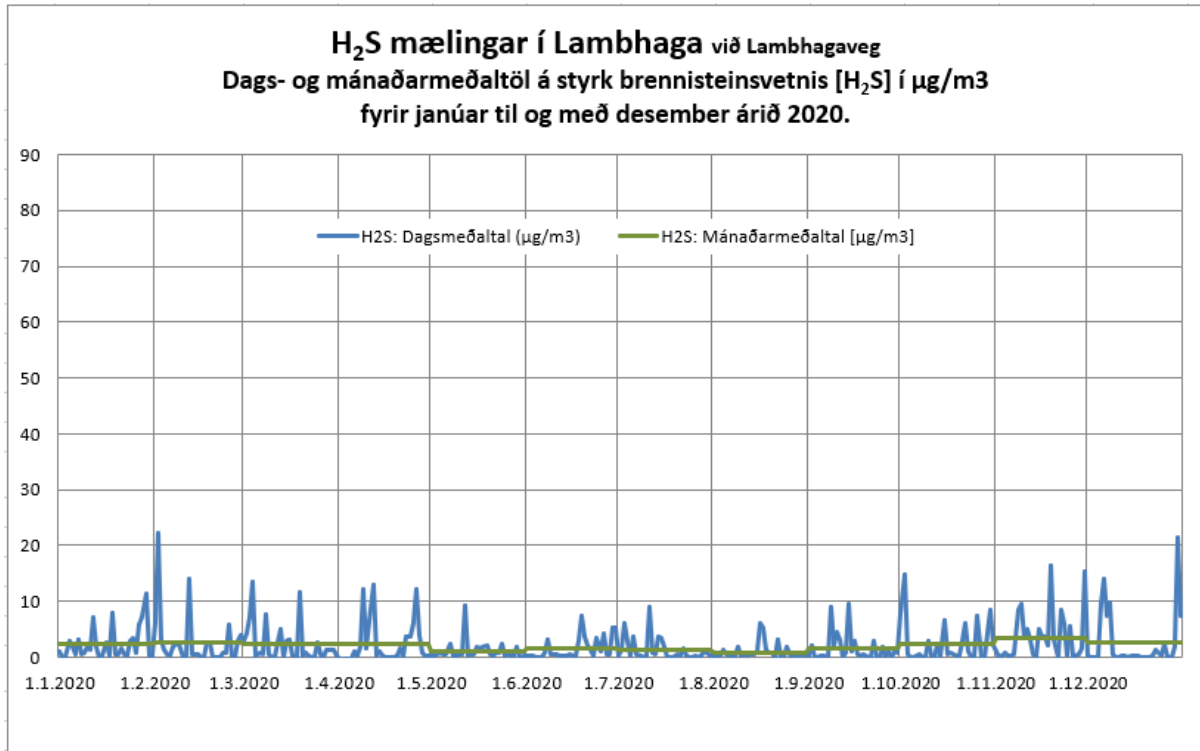
Spurningar:

- a) Hefur hlaupandi 24 klst meðaltal farið yfir 50µg/m³ oftar en 3 sinnum? Nei
- b) Er ársmeðaltal ársins 2020 yfir 5 µg/m³? Nei
- c) Hversu oft hefur styrkur H₂S mælst yfir 150µg/m³ í 3 klst samfelld? Aldrei

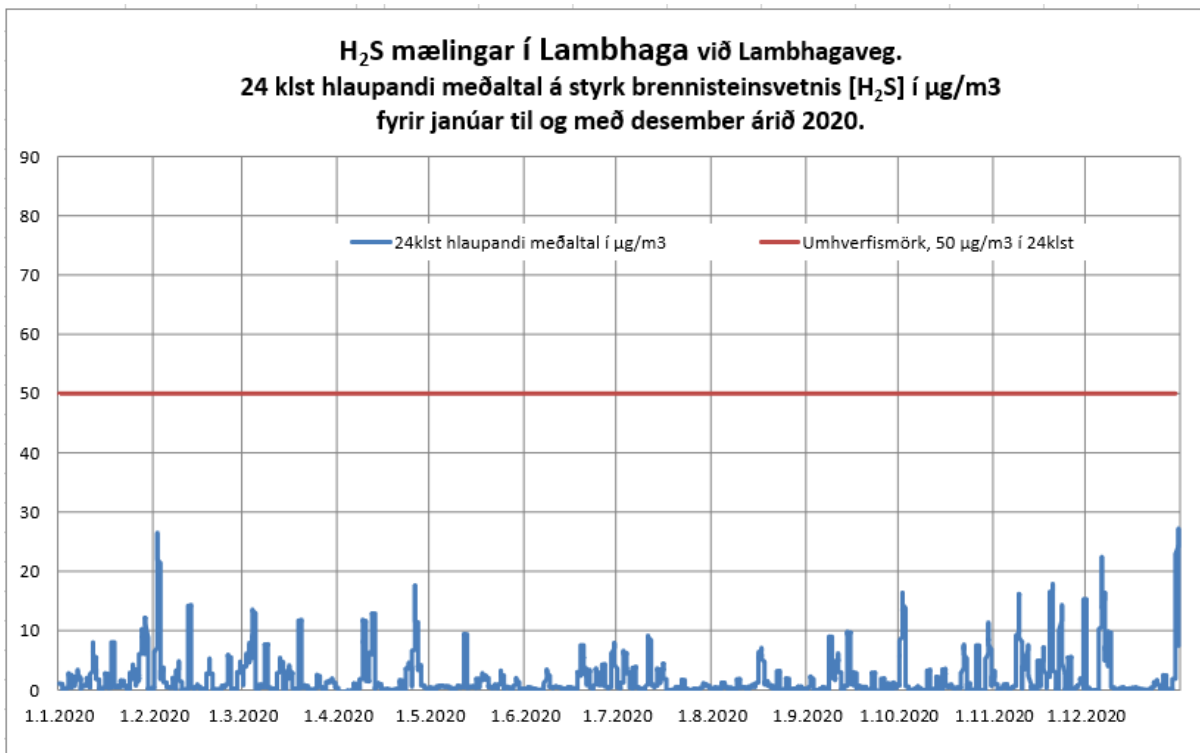
Niðurstaða:

Mælingar sýna styrk H₂S sem er innan marka sem reglugerð 514/2010 með breytingu í reglugerð 715/2014 setur, sjá um reglugerðarákvæði í lið 1) hér að framan.

Línurit 7: Dags- og mánaðarmeðaltöl á styrk H₂S í loftgæðamælistöðinni Lambhagi.

Línurit 8: 24 klst hlaupandi meðaltal á styrk H₂S í loftgæðamælistöðinni Lambhagi.

H ₂ S mælingar í Lambhaga við Lambhagaveg.					
Styrkur brennisteinsvetnis árið 2020 - 30 hæstu klst. meðaltöl					
Styrkur [µg/m ³]	Tími	Styrkur [µg/m ³]	Tími	Styrkur [µg/m ³]	Tími
105	2.2.2020 06:00	67	12.5.2020 06:00	54	12.4.2020 09:00
91	12.2.2020 17:00	60	12.5.2020 07:00	54	19.11.2020 11:00
88	30.11.2020 13:00	60	12.2.2020 18:00	53	30.11.2020 14:00
79	2.2.2020 04:00	60	2.2.2020 07:00	52	8.3.2020 17:00
78	19.11.2020 10:00	60	26.4.2020 08:00	50	30.12.2020 14:00
71	2.2.2020 08:00	60	8.9.2020 02:00	49	6.12.2020 08:00
69	30.12.2020 15:00	59	2.2.2020 05:00	49	8.9.2020 08:00
68	14.9.2020 05:00	58	29.1.2020 01:00	48	12.4.2020 08:00
68	26.10.2020 14:00	57	8.3.2020 16:00	48	30.12.2020 23:00
67	29.1.2020 07:00	55	30.11.2020 15:00	48	19.3.2020 13:00

Tafla 4a: Styrkur brennisteinsvetnis eins og hann mældist í loftgæðamælistöðinni Lambhaga: 30 hæstu klukkustundarmeðaltöl ársins 2020.

7. Um leiðréttingu mæligagna

Um leiðréttingu mæligagna er að hluta til fjallað í samræmdri verklagsreglu VLO-105-01 sem gefin er út af Umhverfisstofnun, OR, LV og HS-Orku. Frummælingar sem koma frá loftgæðamælitækjunum þarfnast lagfæringa af ýmsum ástæðum. Það þarf að fjarlægja mælingar sem eru rangar, t.d. þær sem eru skráðar meðan á kvörðun stendur. Þá þarf að fella mælingar að núll-línu en loftgæðamælitækin hafa tilhneigingu til reks frá núlllínu, þetta rek veldur því t.d. að þegar styrkur H₂S er í reynd 0 þá skráir loftgæðamælitæki gildi sem víkur frá núlli, t.d. -1,5 eða +1,5 eða enn meira frávik. Nýsköpunarmiðstöð Íslands (NMÍ) annast leiðréttingar á H₂S mælingum frá mælitækjum ON og þær leiðréttu mælingar eru undirstaða útreikninga sem fram koma í þessari skýrslu.

7. Skýringar NMÍ með leiðréttum mæligögnum

Frá NMÍ komu skýringar með leiðréttum mælingum á styrk H₂S fyrir janúar til og með september árið 2020. Hér er birtur úrdráttur skýringa sem á við H₂S mælingar mælistöðvunum Norðlingaholti, Hveragerði, Lækjarbotnum og Lambhaga:

Leiðrétting loftgæðamæligagna fól í sér eftirfarandi:

- Röng eða vafasöm mæligildi voru fjarlægð.
- Leiðréttingu á núllstöðu/blankleiðrétting.
- aðrar leiðréttingar tilkomnar af sérstökum ástæðum.

Við hefðbundna yfirferð á mæligögnum er vinsað burtu það sem ekki tilheyrir eðlilegri mælingu, svo sem toppar vegna kvarðana, frávik vegna bilana eða prófunar á tækjabúnaði.

Úrvinnsla og leiðréttingar gerðar á gagnasafninu:

Almennt:

Notuð voru 10 mín gögn og unnin úr þeim klukkustundargildi og dagsgildi.

Leiðréttingar mælinga frá Norðlingaholti, Hveragerði, Lækjarbotnum og Lambhaga:

Gerðar eru leiðréttingar á grunnlínu mæliraða H₂S. Breytingar þessar byggjast á því að lægstu gildi á lengri tímabilum séu um 0 µg/m³. Leiðréttingar eru gjarnan gerðar með því að gildi eru leiðrétt um fasta tölu á tilteknu tímabili (þrepleiðrétting) og/eða leiðrétt er gagnvart síreki með línulegri leiðréttingu (hallandi beinni línu). Einungis breytingar eru tiltekna; ef engin breyting eða leiðrétting er gerð þá er ekkert tiltekið um tímabilið.

Breytingar á grunnlínu H₂S mælinga (breytingar tiltekna í mælieiningunni µg/m³):

Norðlingaholt:

Mæligildi voru hækkuð um 0,4 á tímabilinu 1.1.-5.3.
Mæligildi voru lækkuð um 2,5 á tímabilinu 6.4.-31.3.
Mæligildi voru lækkuð um 2,5 á tímabilinu 1.4-6.4.
Mæligildi voru lækkuð um 3,0 á tímabilinu 7.4-27.4.
Mæligildi voru lækkuð um 0,8 á tímabilinu 29.5-12.6.
Mæligildi voru lækkuð um 2,5 á tímabilinu 13.6-23.6.
Mæligildi voru lækkuð um 3,0 á tímabilinu 24.6.-30.6.
Mæligildi voru lækkuð um 3,0 á tímabilinu 1.7.-15.7.
Mæligildi voru lækkuð um 3,6 á tímabilinu 16.7-30.9.
Mæligildi voru lækkuð um 3,6 á tímabilinu 1.10.-12.10.
Mæligildi voru hækkuð um 2,0 á tímabilinu 18.12-31.12

Hveragerði:

Mæligildi voru hækkuð um 0,9 á tímabilinu 1.1.-31.3.
Mæligildi voru hækkuð um 0,9 á tímabilinu 1.4.-17.4.
Mæligildi voru lækkuð um 0,4 á tímabilinu 10.6.-30.6.
Mæligildi voru lækkuð um 0,4 á tímabilinu 1.7.-31.7.
Mæligildi voru lækkuð um 2,0 á tímabilinu 1.8.-30.9.
Mæligildi voru lækkuð um 2,0 á tímabilinu 1.10.-12.10.
Mæligildi voru hækkuð um 0,5 á tímabilinu 13.10.-31.12.

Lækjarbotnar:

Mæligildi voru lækkuð um 1,5 og lækkuð línulega um 1,5 til viðbótar á tímabilinu 1.1.-31.3.
Mæligildi voru lækkuð um 3,5 á tímabilinu 1.4.-28.4.
Mæligildi voru lækkuð um 1,0 á tímabilinu 1.8.-30.9.
Mæligildi voru lækkuð um 1,0 á tímabilinu 1.10.-12.10.
Mæligildi voru lækkuð línulega um 1,6 á tímabilinu 13.10.-31.12.

Lambhagi:

Mæligildi voru lækkuð um 1,2 og lækkuð línulega um 1,6 til viðbótar á tímabilinu 1.1.-31.3.
Mæligildi voru lækkuð um 3,0 á tímabilinu 1.4.-6.5.
Mæligildi voru lækkuð línulega um 1,0 á tímabilinu 7.5.-30.6.
Mæligildi voru lækkuð um 1,0 og lækkuð línulega um 1,4 til viðbótar á tímabilinu 1.7.-30.9.
Mæligildi voru lækkuð um 2,4 og lækkuð línulega um 0,2 til viðbótar á tímabilinu 1.10.-14.10.
Mæligildi voru hækkuð um 2,0 og lækkuð línulega um 1,0 á tímabilinu 15.10.-31.12.

9. Um kvörðun mælitækja

Kvörðun mælitækja er unnin samkvæmt samræmdri verklagsreglu VLO-105-01 sem gefin er út af Umhverfisstofnun, OR, LV og HS-Orku.

Þar segir um kvörðun: Til að mæling geti talist áreiðanleg er æskilegt að mælitækið sé kvarðað að lágmarki tvisvar sinnum á ári nema það sé búið búnaði sem gerir sannprófun á kvörðun tækisins mögulega, þá að lágmarki einu sinni á ári.

Með hliðsjón af þessarri verklagsreglu eru mælitæki ON kvörðuð tvisvar á ári.

Síðustu kvarðanir voru þannig:

Norðlingaholt:

8. apríl 2019.

9. október 2019.

28. apríl 2020.

12. október 2020.

Hveragerði:

8. apríl 2019.

9. október 2019.

29. apríl 2020.

13. október 2020.

Lækjarbotnar:

10. apríl 2019.

9. október 2019.

28. apríl 2020.

13. október 2020.

Lambhagi:

14. febrúar 2019.

19. febrúar 2019 (núllstillt).

14. október 2019.

7. maí 2020.

15. október 2020.

NMÍ annast kvörðun mælitækjanna.